

Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας – Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας
& Περιφερειακής Ανάπτυξης
ΠΜΣ «Πολεοδομία-Χωροταξία»

**Ουσιώδεις Διαφοροποιήσεις και
Συμφωνίες με τον Υπερκείμενο Σχεδιασμό**

**Κατούνας Χρήστος
Κοσμάνου Ελένη
Λάλου Γεωργία**

25/5/2011

Στούντιο Πολεοδομία-Χωροταξία
Διδάσκοντες: Λαλένης, Σαπουνάκης, Μπεζαντέ

Περιεχόμενα

Ουσιώδεις διαφοροποιήσεις και συμφωνίες με τον
υπερκείμενο σχεδιασμό – Φάση Π1.....3

Ουσιώδεις διαφοροποιήσεις και συμφωνίες με τον
υπερκείμενο σχεδιασμό – Φάση Π2.....5

Ουσιώδεις διαφοροποιήσεις και συμφωνίες με τον
υπερκείμενο σχεδιασμό – Φάση Π3.....8

Ουσιώδεις διαφοροποιήσεις και συμφωνίες με τον υπερκείμενο σχεδιασμό – Φάση Π1

Σε γενικές γραμμές δεν υπάρχουν ουσιαστικές διαφορές στο αναπτυξιακό μοντέλο για την περιοχή μελέτης σε σχέση με τον υπερκείμενο σχεδιασμό στη φάση της πρότασης Π1. Από τη στιγμή που δεν αμφισβητούνται τα δεδομένα της ανάλυσης για την περιοχή, οι διαφορές επικεντρώνονται κυρίως στην ένταση της προσέγγισης στο σενάριο της 'Έρευνας / Τεχνολογίας / Καινοτομίας' που αναγνωρίζεται και από τον υπερκείμενο σχεδιασμό ως τομέας νευραλγικός για την ευρύτερη ανάπτυξη της. Με αυτά λοιπόν τα δεδομένα μπορούμε να αναφέρουμε τα παρακάτω.

Σε σχέση με τον υπερκείμενο σχεδιασμό συμφωνεί με:

- Την ενίσχυση του ρόλου της περιοχής του Βόλου τόσο ως κέντρου εκπαίδευσης/κατάρτισης όσο και ως κέντρου έρευνας και τεχνολογίας
- Την ανάγκη για συνεργασία στον τομέα 'έρευνα / τεχνολογία / καινοτομία' μεταξύ των ερευνητικών δομών των δύο αστικών πόλων Βόλου και Λάρισας με τις αντίστοιχες των Ιωαννίνων, καθώς και η συνεργασία με τα σημαντικά ερευνητικά κέντρα της Αθήνας, Θεσσαλονίκης, Ηρακλείου και Πάτρας
- Την ανάπτυξη δραστηριοτήτων του δίπολου στην Εθνική Οδό Βόλου-Λάρισας, και ενίσχυση των υποδομών διαπεριφερειακού και περιφερειακού ενδιαφέροντος
- Την περαιτέρω ανάπτυξη του Πανεπιστημίου και τη λειτουργική σύνδεσή της με τις περιοχές ΒΙΠΕ και ΒΙΟΠΑ στον άξονα Βόλου - Λάρισας
- Τη δημιουργία συμπαγούς πόλης και την προστασία από την εκτός σχεδίου δόμηση
- Την πολυκεντρική οργάνωση περιμετρικά του πολεοδομικού συγκροτήματος του Βόλου και την ανάπτυξη τοπικών κέντρων
- Την αναβάθμιση των δικτύων μεταφορών, ενέργειας και επικοινωνιών
- Τη χωροθέτηση εκθεσιακού / συνεδριακού κέντρου και κέντρων αριστείας εντός του ΠΣ του Βόλου

Προτείνεται:

- Η δημιουργία ενιαίου Ρυθμιστικού Σχεδίου Λάρισας – Βόλου για πιο ενεργή και αναλυτική προσέγγιση του δίπολου και ενίσχυση του στα πλαίσια της ανάπτυξης παραγωγικών και ερευνητικών δικτύων

- Ενίσχυση της λειτουργίας του πολιτικού αεροδρομίου Νέας Αγχιάλου
- Η δημιουργία εκθεσιακού / συνεδριακού κέντρου στην είσοδο της πόλης από Λάρισα κοντά στη ΒΙΠΕ, και όχι εκτός του ΠΣ

Ουσιώδεις διαφοροποιήσεις και συμφωνίες με τον υπερκείμενο σχεδιασμό – Φάση Π2

Η φάση Π2 καθορίζει τις ΠΟΑ, ΠΠΔ, ΠΕΠ, ΠΕΠΔ, ΠΠΧ. Οι αναλύσεις, προτάσεις και δράσεις που κατευθύνει η ομάδα Έρευνα – Εκπαίδευση περιλαμβάνουν κατά βάση τις Περιοχές Παραγωγικών Δραστηριοτήτων. Αυτό συμβαίνει διότι στις περιοχές αυτές είναι που χωροθετούνται οι κύριες ερευνητικές δραστηριότητες. Οι Περιοχές Οικιστικής Ανάπτυξης, Ειδικής Προστασίας, Ελέγχου και Περιορισμού της Δόμησης και Ιδιαίτερων Χρήσεων συμφωνούν με τις προτάσεις Δοξιάδη.

Εκτός από την πολεοδομική ενεργοποίηση της ΖΟΕ-3γ για την εγκατάσταση επιχειρήσεων χαμηλής, μέσης και υψηλής όχλησης και τη δημιουργία υποδοχέα παραγωγικών και αστικών δραστηριοτήτων χαμηλής όχλησης στα όρια της πόλης, επιπλέον μέτρα που προτείνει η ομάδα και δεν συμπεριλαμβάνονται στο **σχέδιο Δοξιάδη** είναι τα εξής:

- Η εγκατάσταση ερευνητικών δραστηριοτήτων σε άμεση σχέση με τις γειτνιάζουσες παραγωγικές μονάδες μέσα στο ΒΙΟΠΑ και κέντρων αριστείας. Η δράση αυτή ενισχύει το ρόλο του ΒΙΟΠΑ και το μετατρέπει σε έναν ισχυρό πόλο ανάπτυξης ερευνητικών δραστηριοτήτων στη δυτική πύλη της πόλης που έρχεται να αντισταθμίσει την υποβαθμισμένη σήμερα βιομηχανική περιοχή της Α' ΒΠΠΕ. Επιλέγεται να αναπτυχθεί το κέντρο αυτό καθώς προσφέρει τον απαραίτητο χώρο και εγκαταστάσεις αλλά και λόγω της θέσης του – στα όρια της πόλης, θέση η οποία δίνει μια δυναμική στην ανάπτυξη ερευνητικού κέντρου αλλά και σε σύνδεση με το γειτονικό εκπαιδευτικό και αστικό κέντρο, αυτό της Λάρισας.
- Χωροθέτηση συνεδριακού/εκθεσιακού κέντρου και ξενοδοχειακού συγκροτήματος στην περιοχή που οριοθετείται από τον κόμβο εθνικής οδού Λάρισας – Βόλου και περιφερειακής οδού, Ξηριά, περιοχής οικιστικής επέκτασης Ε11. Κρίνεται απαραίτητη η χωροθέτηση μεγάλου συνεδριακού κέντρου στην προοπτική ότι ο Βόλος θα αποτελέσει ένα σημαντικό ερευνητικό και εκπαιδευτικό κέντρο της χώρας. Το συνεδριακό κέντρο θα γειτνιάζει με επαρκές ξενοδοχειακό συγκρότημα αλλά και εκθεσιακό χώρο που μπορούν να αποτελέσουν πόλο έλξης και για τους μόνιμους κατοίκους του κέντρου της πόλης.

Οι υπόλοιπες διαφοροποιήσεις σε σχέση με την πρόταση Δοξιάδη έχουν να κάνουν με το μεταφορικό δίκτυο, το οποίο η ομάδα θεωρεί μείζονος σημασία για τη μεταφορική εξυπηρέτηση των κατοίκων και των επισκεπτών και την επακόλουθη ομαλή σύνδεση ενός δικτύου λειτουργιών που θα καταστήσουν την πόλη ισχυρό ερευνητικό και εκπαιδευτικό κέντρο. Οι επιπλέον προτάσεις εστιάζουν στα εξής:

- Η δημιουργία νέων **ασφαλών εισόδων – εξόδων** από/προς τον περιφερειακό και την οδό Λαρίσης στο χώρο του συνεδριακού-εκθεσιακού κέντρου.
- Η **ανάπλαση της οδού Λαρίσης** σε επίπεδο δρόμου από το σημείο συμβολής της με τον περιφερειακό και προς το κέντρο ως ο βασικός άξονας σύνδεσης του πόλου έρευνας με το κέντρο της πόλης, τα εκπαιδευτικά κέντρα, τις οικιστικές περιοχές και το παραθαλάσσιο μέτωπο.
- Η **αναβάθμιση του άξονα σύνδεσης με το αεροδρόμιο της Νέας Αγχιάλου** με την προοπτική της τακτικής και όχι περιοδικής λειτουργίας του αεροδρομίου και πύκνωσης των αεροπορικών δρομολογίων και πιο συγκεκριμένα η **δημιουργία νέων δρομολογίων αστικής συγκοινωνίας** που θα συνδέει το αεροδρόμιο με το συνεδριακό κέντρο και τους χώρους ΒΙΠΕ/ΒΙΟΠΑ.
- Η ενίσχυση της **σύνδεσης ΒΙΠΕ – Συνεδριακού κέντρου – κέντρων ανώτατης εκπαίδευσης** μέσω ολοκληρωμένου συστήματος Μέσων Μαζικής Μεταφοράς. Δηλαδή, μέσω του **προαστιακού σιδηροδρόμου Λάρισας-Βόλου** (με παράλληλη τεχνική αναβάθμιση της σιδηροδρομικής γραμμής) που θα περνάει παράλληλα με τη ΒΙΠΕ και μέσα από τη ΒΙΟΠΑ, αλλά και μέσω **αστικής συγκοινωνίας**. Όσον αφορά τον προαστιακό σιδηρόδρομο, προτείνεται η δημιουργία ενός **ενδιάμεσου σταθμού** μείζονος σημασίας κοντά στον κόμβο σύνδεσης περιφερειακής οδού και οδού Λαρίσης. Παράλληλα, μετά την πύκνωση των δρομολογίων αστικής συγκοινωνίας και αφού υπάρξει ζήτηση και ανάγκη για επιπλέον δρομολόγια λόγω της στοχευόμενης μελλοντικής ανάπτυξης του ερευνητικού/εκπαιδευτικού δικτύου (ΒΙΟΠΑ – κέντρα ανώτατης εκπαίδευσης) προτείνεται να γίνει μελέτη για τη σύνδεση των πανεπιστημίων και κέντρων έρευνας σε ένα **ενιαίο δίκτυο εξυπηρέτησης** με mini-bus που θα εκτελούν τη διαδρομή ΒΙΟΠΑ – συνεδριακό κέντρο – πανεπιστήμια – ΒΙΟΠΑ.
- Η **δημιουργία δικτύου τραμ** και η επέκταση της γραμμής μέχρι το ΒΙΟΠΑ με παράλληλη εξειδικευμένη μελέτη διαμόρφωσης των εμπλεκόμενων οδών.
- Επιδιώκοντας τη βιωσιμότητα και την αύξηση της ελκυστικότητας της πόλης, προτείνεται η δημιουργία **δικτύων ποδηλατοδρόμων και πεζοδρόμων**,

ώστε σε συνδυασμό με την πύκνωση των δρομολογίων αστικής συγκοινωνίας, να αποθαρρυνθεί η χρήση των ιδιωτικών αυτοκινήτων. Το δίκτυο των ποδηλατοδρόμων προτείνεται να εκτείνεται από την παραλιακή ζώνη συνεχίζοντας κατά μήκος της οδού Λαρίσης μέχρι το συνεδριακό/εκθεσιακό κέντρο (ποδηλατόδρομος στις παρόδιες οδούς και δημιουργία ασφαλών εξόδων). Τα δίκτυα αυτά θα καθοριστούν και θα πραγματοποιηθούν μετά από εξειδικευμένες μελέτες.

Οι σχέσεις – διαφοροποιήσεις και καίρια σημεία ομοιότητας – με το **Ρυθμιστικό Σχέδιο** και Πρόγραμμα Προστασίας Περιβάλλοντος Οικιστικού Συγκροτήματος Βόλου (2009) είναι οι εξής:

- ✓ Συμφωνεί με ένα γενικότερο στόχο: την προσέλκυση μόνιμου πληθυσμού με άξονα αναφοράς το Πανεπιστήμιο/Ερευνα-Τεχνολογία ανάμεσα σε άλλα.
- ✓ Υποστηρίζεται η εξασφάλιση της συνέχισης της λειτουργίας των Ερευνητικών Ιδρυμάτων και Ινστιτούτων στη βιομηχανική περιοχή, πρόταση που συμβαδίζει με το στόχο της ομάδας Έρευνας – εκπαίδευσης.
- ✓ Προτείνεται η δημιουργία εκθεσιακού και συνεδριακού κέντρου αλλά χωροθετείται στην περιοχή του Βελεστίνου.
- ✓ Συμφωνεί με τον επιδιωκόμενο μετασχηματισμό του αεροδρομίου Νέας Αγχιάλου σε αερολιμένα της κεντρικής Ελλάδας και προσβλέπει στην αναβάθμιση των οδικών αξόνων που τον συνδέουν με την πόλη.
- ✓ Προτείνεται η δημιουργία δικτύου τραμ σε Βόλο-Νέα Ιωνία και η πρόταση της ομάδας το επεκτείνει μέχρι την περιοχή του συνεδριακού κέντρου.
- ✓ Προτείνεται ολοκληρωμένη ανάπτυξη δικτύου ποδηλατοδρόμων – πεζοδρόμων στο αστικό κέντρο.
- ✓ Συμφωνεί με το νέο σιδηροδρομικό δίκτυο: νέα χάραξη και λειτουργία της γραμμής Βόλου – Λάρισας ως προαστιακού τύπου.

Σε σχέση με το **Περιφερειακό Πλαίσιο Θεσσαλίας** οι προτάσεις της ομάδας Έρευνας-Εκπαίδευσης έχουν τις εξής σχέσεις:

- ❖ Συμφωνεί με το γεγονός ότι το ήδη ανεπτυγμένο πεδίο του πανεπιστημίου μπορεί να αποκτήσει μεγαλύτερη εμβέλεια και να μεγεθυνθεί ως πόλος εκπαίδευσης/κατάρτισης και ως κέντρου Έρευνας και Τεχνολογίας.

Ουσιώδεις διαφοροποιήσεις και συμφωνίες με τον υπερκείμενο σχεδιασμό – Φάση Π3

Όσον αφορά την πολεοδομική οργάνωση του οικιστικού υποδοχέα του πολεοδομικού συγκροτήματος του Βόλου και των οικισμών, αλλά και όσον αφορά την ανάγκη σε γη για κοινωνική υποδομή του τομέα της εκπαίδευσης, η πρότασή μας συμφωνεί με τις προτάσεις του Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου Δοξιάδη. Πιο συγκεκριμένα συμφωνεί με τη δημιουργία πολεοδομικών τοπικών κέντρων προς επίτευξη πολυκεντρικής δομής, αλλά και η καλύτερη εξυπηρέτηση με περισσότερα σχολεία πιο σωστά δομημένα στο χώρο.

Διαφοροποιήσεις από το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο Δοξιάδη:

- Προτείνεται η μετατροπή του ΒΙΟΠΑ σε οργανωμένο υποδοχέα για ερευνητικές δραστηριότητες και κέντρων Αριστείας με θεσμοθέτηση χρήσεις γης του άρθρου 5 του ΦΕΚ 166/Δ/1987 «μη οχλούσες βιομηχανίες – βιοτεχνίες, βιομηχανικό – βιοτεχνικό πάρκο» προσθέτοντας σε αυτές τη χρήση «ερευνητικά εργαστήρια χαμηλής και μέσης όχλησης». Θα ενισχυθεί έτσι η ερευνητική δραστηριότητα που ήδη υπάρχει στον χώρο αυτό, καθώς επίσης θα προωθηθεί η συνεργασία της έρευνας με τον βιομηχανικό τομέα στον τομέα της καινοτομίας, αλλά θα διευκολυνθεί και η συνεργασία με τον χώρο των πανεπιστημίων εφόσον θα βρίσκονται τα κέντρα ερευνητικής δραστηριότητας στον ίδιο υποδοχέα.
- Προτείνεται η εγκατάσταση συνεδριακού και εκθεσιακού κέντρου στον κόμβο περιφερειακής οδού – οδού Λαρίσης, σε αντίθεση με το ΓΠΣ Δοξιάδη που το χωροθετεί εκτός των ορίων ΓΠΣ. Θεωρούμε πως ένα τέτοιο έργο είναι καίριας σημασίας για την ολοκλήρωση της εικόνας του Βόλου ως ερευνητικό - κέντρο, αλλά και η θέση αυτή είναι επιτελικής σημασίας ώστε να επιτρέπει την εύκολη πρόσβαση από και προς το κέντρο, από τις Ε.Ο. Λαρίσης και Αθηνών αλλά και από το αεροδρόμιο της Νέας Αγχιάλου. Βασικό στοιχείο στην πρόταση αυτή είναι και η ξενοδοχειακή μονάδα που θα εγκατασταθεί στον χώρο αυτόν.
- Προτείνεται η ενίσχυση και αναβάθμιση των συγκοινωνιών και η δημιουργία κόμβου μετεπιβίβασης στον υποδοχέα του συνεδριακού κέντρου. Οι νέες κυκλοφοριακές υποδομές θα περιλαμβάνουν mini-bus που θα συνδέουν το

ΒΙΟΠΑ με τις μονάδες των πανεπιστημίων, μελέτη σε αρχική φάση για τραμ και ποδηλατοδρόμους που θα φτάνουν μέχρι το ΒΙΟΠΑ και το συνεδριακό κέντρο αντίστοιχα, αλλά και νέα χωροθέτηση της σιδηροδρομικής γραμμής μέσα από τη ΒΠΠΕ και το ΒΙΟΠΑ με σταθμό κοντά στο χώρο του συνεδριακού κέντρου.

- Θεωρείται σημαντική η αναβάθμιση και η ανάπλαση της οδού Λαρίσης στην είσοδο της πόλης στα πλαίσια της δημιουργίας ελκυστικού περιβάλλοντος, καθώς και ασφαλών συνθηκών με εξομάλυνση της κυκλοφοριακής συμφόρησης. Εκτός δηλαδή από μέτρα όπως αποκατάσταση όψεων κτιρίων θα περιλαμβάνει και δημιουργία πράσινων νησίδων, λωρίδες ποδηλατοδρόμων και εξασφάλιση χώρου για μελλοντική χωροθέτηση γραμμής τραμ.

Η παρούσα πρόταση συγκριτικά με το ***Ρυθμιστικό Σχέδιο***:

- Όσον αφορά τις μεταφορικές υποδομές συμφωνεί με την ενίσχυση της συνέργειας μεταξύ των επιμέρους υποσυστημάτων. Ο κόμβος μετεπιβίβασης που προτείνεται να δημιουργηθεί στο συνεδριακό κέντρο θα επιτρέπει την επιλογή ανάμεσα σε ποδήλατο, αστικές συγκοινωνίες, τραμ ή προαστιακό σιδηρόδρομο. Αλλά και εντός του αστικού ιστού προτείνεται η εξυγίανση των αστικών μεταφορών.
- Δίνεται προτεραιότητα στην ανάπτυξη και ενίσχυση των δημόσιων συγκοινωνιακών μέσων με την ενίσχυση των υφιστάμενων και με την δημιουργία νέων (τραμ), όπως προβλέπεται και από το Ρυθμιστικό. Ενισχύεται, βέβαια στην παρούσα πρόταση η σύνδεση μεταξύ των Πανεπιστημίων και του υποδοχέα των ερευνητικών δραστηριοτήτων στο ΒΙΟΠΑ.
- Συμφωνεί με τη δημιουργία νέας όδευσης για ηλεκτροκίνητη σιδηροδρομική υποδομή εκτός της περιοχής της Νέας Ιωνίας, που θα επιτρέψει την ομαλότερη και ασφαλέστερη μετακίνηση πεζών, ποδηλάτων και αυτοκινήτων και την ενισχύει με τη δημιουργία σταθμού μείζονος σημασίας κοντά στο συνεδριακό κέντρο.
- Συμφωνεί με την αναβάθμιση βασικών οδικών αξόνων με παρόδιες οδούς και ασφαλείς εξόδους. Συγκεκριμένα για την οδό Λαρίσης από το συνεδριακό κέντρο προς την είσοδο στην πόλη, προτείνουμε ποδηλατοδρόμους και μελέτη για χωροθέτηση τραμ από την περιοχή του ΒΙΟΠΑ παράλληλα στον οδικό άξονα.

- Υπάρχει συμφωνία ως προς την ενίσχυση της ερευνητικής δραστηριότητας στον χώρο του ΒΙΟΠΑ όπως προτείνεται στο Ρυθμιστικό, ενισχύεται όμως με τη θεσμοθέτηση των χρήσεων γης σε αυτόν, ώστε να μετατραπεί σε οργανωμένο υποδοχέα όπου θα λαμβάνει χώρα η συνεργασία έρευνας και βιομηχανίας, αλλά και με τη δημιουργία συνεδριακού και εκθεσιακού κέντρου εντός του αστικού ιστού και ταυτόχρονα σε άμεση σχέση με το ΒΙΟΠΑ.
- Ενισχύεται το δίπολο Βόλος – Λάρισα και με τον προαστιακό σιδηρόδρομο, καθώς και με την ανάπτυξη των ερευνητικών δραστηριοτήτων και των πανεπιστημίων που θα οδηγήσουν σε ενίσχυση της συνεργασίας των δύο πόλεων.

Συγκριτικά με το **Περιφερειακό Πλαίσιο** Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης:

- ❖ Ενισχύεται ο τομέας της έρευνας και τεχνολογίας με τη δημιουργία οργανωμένου υποδοχέα στον χώρο του ΒΙΟΠΑ, και της εκπαίδευσης γενικότερα με την ενίσχυση των πανεπιστημίων.
- ❖ Ενισχύονται οι λειτουργίες διαπεριφερειακού χαρακτήρα με την ανάπτυξη των ερευνητικών δραστηριοτήτων και του συνεδριακού κέντρου εθνικών προδιαγραφών.
- ❖ Με την αναβάθμιση και τη νέα χάραξη της σιδηροδρομικής υποδομής θα ενισχυθεί η κεντροβαρική θέση της πόλης στον ελλαδικό χώρο αλλά και οι χρόνοι πρόσβασης σε αυτήν.